

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericească-politică.

Insertiuni

Unu siru garmond:
odată 7 cr., a doua ora 6 cr., a treia ora 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Totu ce privesce focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii»

în
Blașiū.

Anul II.

Blașiū 17 Decembre 1892.

Numărul 51.

Sinodalitatea după a. 1868.

(+) În numerii 232—236 „Gazeta Transilvaniei” a afirmat, cu totă hotărîrea, că înainte de 1848 s'a practicat neîmpedecată sinodalitatea compusă din preoți și mireni, și că numai Mitropolitul Vancea a introdus în locul ei „absolutismul”. Față cu această aserțiune neîntemeiată noi am dovedit în numărul 46 al „Unirii”, că înainte de 1848 nu s'a practicat sinodalitatea contemplată de „Gazeta”, și că sub Mitropolitul Vancea s'au ținut mai multe sinode arhidieceșane și provinciale și sinode mixte, decât sub toți antecesorii săi din vécule alu 19-lea, de unde urmeză în mod necesar concludsiunea logică, că Mitropolitul Vancea n'a cassat sinodalitatea, care nici nu există, ci din contră a practicat-o, și astfel nu a introdus în biserica noastră „absolutismul”.

În „răspunsul”, ce ni-lu dă într'o serie numărôsă de articuli, „Gazeta” a capitulat înaintea adevărurilor dovedite de noi în cestiunea pretinsului „absolutismu” introdus în locul constituționalismului prin Mitropolitul Vancea, și acum retrăgându-se pre altu teren se încercă a dovedi numai aceea, că Mitropolitul Vancea „nu a corăspuns condițiunilor, ce i-le-a pus sinodulu dela 1868, cându l'a alesu,” și pre basa acestei aserțiuni insultă într'o serie sarbădă de articuli pre unu Mitropolit, căruia „Gazetaril” nu sunt vrednici

nici să-i deslege curelele încălțămintelor.

Să presupunem deci, că Mitropolitul Vancea a fost dator și obligat a corăspunde acelor condițiuni întocmai ca unor canone sinodale, și să vedem, cum își dovedesce „Gazeta” aserțiunea, că Mitropolitul numit nu a corăspuns condițiunilor din cestiune.

Înainte de tôte „Gazeta” spre a-și dovedi tesa sa se provocă la cerculariul Mitropolitului Vancea de datulu 17 Maiu 1869 Nr. 705, și pre basa acestui act susține, că Mitropolitul a „invitat” clerulu și poporul a alege 4 bărbați mireni și unu preotlu la congresulu catolicilor din Ungaria, ce s'a ținut în 20 Iuniu 1869 în cauza autonomiei lor. Totu odată susține „Gazeta”, că amu avut atunci noroc cu „protestările aprôpe unanime” ale clerulu și poporul din arhidieceșă, căci altcum Mitropolitul Vancea ne-ar fi periclitat autonomia și independența bisericei noastre accentuată de sinodulu electoralu din 1868.

Să ne ierte însă „Gazeta”, dacă suntem siliți a-i spune din nou, că și aci, ca în totă polemia sulevată de dînsa, nu urmăresce altu scop, decât să falsifice adevărulu, abusându de nesciunța multora dintre cetitorii săi, pre cari în loc să-i lumineze despre starea adevărată a lucrului, numai îi seduce în mod neiertat și nevrednic de nisce publiciști români.

Mitropolitul Vancea în cerculara citată nu s'a pus în conflict cu sen-

timentulu publicu alu clerulu și poporul său, ci din contră elu însu-și a provocat manifestarea acestui sentimentu, pentrucă în loc de a obliga pre cleru și popor, să alegă deputați la congresulu catolicilor, elu numai îi invită, să se consulteze împreună, că ore consultu ar fi să alegă și arhidieceșă noastră deputați? Elu adecă dice în acea circulară: „Frățiile vōstre să consultați și să cumpeniți, ore cu scopu ar fi a se subtrage și a absentă dela desbaterile congresulu catolicu? Er mai jos accentueză Mitropolitulu: „Dreptu aceea de cumva Frățiile Vōstre cōînțelegându-vē cu bărbații nostri inteligenti, ce amu fi oftat și Noi să ne putem înțelege împreună la o altă, dară pentru scurțimea timpulu presiptă nu amu putut efecțui, de cumva veți găsi nu numai consultu, dară tocmai și recerut, ca nici noi încă să nu absentăm de acolo — Frățiile vōstre să dispuneți alegerea ablegaților prescriși. . . . În totă întâmplarea însă să încunoscintiți aici la acestu Ordinariatu rezultatulu celor întreprinse.”

Etă dară, că deși congresulu catolicilor de ambele rituri a fost convocat pre basa unei rezoluțiuni prealalte a Maiestății Sale Regelui apostolicu, și așa ar fi fost unu lucru delicat și împreunat cu grele urmări a se subtrage cineva dela participarea la acelu congresu, totuși Mitropolitulu Vancea, care, din partea „Gazetei” este pururea caracterizat ca „absolutisticu”, a lăsat în deplina libertate a clerulu și a po-

Feuilleton.

Cuprinsu de groză.

Nu mai era sufletu de omă pre promenadă. Numai eă parcă eram legatulu loculu. Era prea frumosu parculu așa, cum arunca luna farmeculu rațelor sale tainice preste elu.

Mă aședai lângă Ingrăditura restaurantulu pre o bancă, ce era acoperită de tufișu, și începui a mă da în voea acelei dispoziții, dulci și amare de odată, carea sciam că așa de bucurôs se nasce din contopirea cugetelor mele cu lumina lunei și cu singurătatea.

Cât de neplăcută mi-a fost conturbarea! Se apropiară pași, auzii voci. Chiar în vecinătatea bancel mele se aședară noui sosii într'una din filigoriile, cari se înșirau lângă Ingrăditura restaurantulu. Acuși veni și ală treilea cu pași grabnici. „Poștimu, domnilor!” dise elu. Din tonulu cuvintelor lui îndată cunoscul pre chelnerulu, și zurlura de sticle mă întări în convingerea acăsta.

„Rămasu bunu, poesie!” îmi gândii.

Chiaru voiam să mă ridicu și să mă duc. Dar auzii nisce cuvinte ale unuia din cei doi domni, și ele mă ținură ca legatulu de bancă.

„Lina și . . . (celalaltu nume nu-lu putu înțelege) au să mōră, asta am hotărît-o întru mine, și nimeni nu mă va abate dela propusul meu.”

Suntu bărbat și am credința de a fi datu dovede, că nu mă spariu de totă tufa ori umbra. Dar mărturisesc, că cuvintele acelea mă făcutu, de-mi trecură fiori din tălpi până în crescutu. Însă n'a fostu de ajunsu.

„Într'asta sunt pre deplin de acord cu tine,” dise cealaltă voce. „Dar nu-mi convine chipulu, în care vei să trimiți în ceea lume nisce ființe, cari își trăesc trairulu cu atăta voe bună. Otrăvirea lor nu-mi convine de loc.”

Urmăză o pausă.

„Mi-se pare, că otrava totuși ar fi mijloculu celu mai potrivit,” dise celu diatăiu. „În chipulu acesta celor doi le rămâne timp de a face destăiniri, și acelea-mi sunt prețioșe. Le-ași putē trage folosulu mai alesu în contra lui Nicolae.”

„Fie dar așa, și apoi mai înainte de ce ar muri, voru vērșă la lacrimi, de mai

pre urmă chiar și noi ucigași cu sange rece, ce suntem, încă ne vom topi de durere și compătimire! Ha ha! — Într'adevăr Vasile, de n'ar fi totu lucrulu acesta așa de grozav de mișcătoriu, omulu ar fi ispitit, să-lu privescă de o neghiobie. Ai speditu în chipulu acesta deja trei persoane preste Sryx. Dacă ore cine și-a propus să trăescă din ucideri și intrigi, facă o celu puțin cu ore care variațiune. Omulu afară de plata subțirică de ghide și așa are din totu lucrulu numai poesia. Omulu trebuie să fie poeticu și în ucideri.”

„Dar nu-mi mai înșira atăta vorbă golă, ci mai bine dă-mi unu sfat cu minte în locu de a-ți bate jocu de mine.”

„Așa? Măi, măi! — Ascultă dar. Întregu planulu tēu de ucideri nu e concepiat destul de bine. Ai să purceji fără de lēcu de crutare, dacă vei să ajungi la scopu. Nu numai Lina și Toderu, ci toți membrii familiei boeresci au să mōră. În chipulu celu mai înfiorătoriu să mōră aceia, cari sunt boeriulu Sandu mai dragi. Bătrănu însu-și să nu mōră. Elu are să vadă cadavrele tuturor iubiților săi. Afară de aceea au să mōră toți acei membri ai familiei boeriulu Iacobu, cari au relații mai intime cu familia

porului nostru să judece, că ore trebuie să lădăm parte la congresul amintit, ceea ce arată de o parte, că Mitropolitul Vancea nu-și impunea voința proprie în contra sentimentului public și astfel nu era „absolutistic”, ér de altă parte, că el a ținut cont de dorințele exprimate în sinodul electoral de la 1868 cu privire la autonomia și independența bisericii noastre. Este fapt, că Mitropolitul Vancea nu s'a dus la acel congres, nici nu a silit pre alții să se ducă, deși milita rațiuni foarte mari pentru participarea noastră la acel congres, și în prima linie milita motivul, ca chiar acolo în congresul catolicilor să le spunem, că noi voim autonomia separată de latinii și împărțirea proporționată a fondurilor catolice din Ungaria între greco-catolici și romano-catolici. Și ce este mai mult, deși cinci districte protopopesci au ales 5 deputați la congresul catolicilor, — între alții și pre dl. George Barițiu, — totuși acestu arhieru nu a rugat, nici nu a impus deputaților aleși, să participe la congres, ci prin scrisoarea sa de dată 16 Iunie 1869 Nr. 991 numai le-a notificat ceea alege, lăsându-li-se deplina libertate a face cum voru voi. Domnul Barițiu nu a mers la congres și abdicarea sa de la mandatul incredințat și-a motivat-o într-o scrisoare, de care „Gazeta” în numărul 262 abuzează, ca și de alte acte, în contra Mitropolitului Vancea.

Dl. George Barițiu în scrisoarea aceasta nu a avut motiv a se dechera, și nici nu s'a dechertat „asupra pornirilor Mitropolitului Vancea”, precum își închipuesce „Gazeta”, căci nu-i face Mitropolitului Vancea nici o imputare, despre ce se poate convinge ori ce cetitoriu chiar din contextul epistolei

publicate de „Gazeta” în numărul 262. Dl. Barițiu adevărat se plânge în contra relor, „cari mai virtos de 18 ani încoco au început a rade cumplită la rădăcinile confesiunii greco-catolice”. Este însă evident, că după ce Mitropolitul Vancea a venit în Blăși în Aprilie 1869, ér scrisoarea dl. Barițiu, după spusa „Gazetei”, pörtă datul de 30 Mai st. v. sau 11 Iunie st. n. 1869, acei 18 ani amintiți de dl. G. Barițiu nu se referesc la Mitropolitul Vancea, care în acei ani nu a fost Mitropolit. Dar n'ai ce-i face „Gazetei”, căci ea ca să dovedescă, că Mitropolitul Vancea a fost absolutistic, se provocă la acte, cari au de a face cu absolutismul dinainte de 1869, cum s'a provocat și la sinodul electoral de 1868, care nu vorbește despre „absolutismul” Mitropolitului Vancea, ci despre pretinsul absolutism, ce s'ar fi introdus înainte de 1868, când Vancea nu era Mitropolit. Atât de orbiți pot să fie nisece ómeni, cari din motive josnice voesc cu totu prețul să înegrască pre un Arhieru vrednic ca Mitropolitul Vancea!

Nu voim să intrăm în cestiunea „absolutismului” dinainte de 1868, dar trebuie să observăm conform adevărului, că antecesorii Mitropolitului Vancea nu sunt de vină, că nu s'au putut ține sine sinode preotesci, sine sinode mixte pre timpul lor, ci vina o pörtă împrejurările politice, între cari au trăit acei Arhieru, precum totu împrejurările politice au împedat și pre neuniți a nu-și pute ține sinode. Acesta a spus-o apriat Mitropolitul Vancea cu ocaziunea deschiderii sinodului diecesan din 1869, dovedind și prin acesta, că a fost un suflet cu multu mai nobil decât să facă imputări bine-meritaților săi antecesorii. Noi însă

voim a arăta aci numai procedura Mitropolitului Vancea în cauza sinodaliității, pre câtu ne este cunoscută această procedură mai virtosă din actele publicate.

Mitropolitul Vancea îndată după instalarea sa de Archiepiscop și Mitropolit a făcut totu, ce i-a fost cu putință ca să țină sinode. Fiind că guvernele împedecaseră în timpul trecut ținerea sinodelor, Mitropolitul Vancea cu datul 13 Aprilie 1869 Nr. 492, va să țină a doua și după instalarea sa de Mitropolit, s'a adresat către Ministrul de culte și instrucțiunea publică cu rugarea, să-i concedă convocarea unui sinod diecesan. Ministrul cu dat 26 Aprilie 1869 Nr. 7007 i-a răspuns, că concede ținerea sinodului, însă numai pre lângă condițiunea, ca la acela să ia parte numai bărbați din cleru, și în acela să se pertracteze numai afaceri interne bisericesci (föltéve, hogy abban csak egyházi egyének vesznek részt, és a zsinatnak célja csak is az egyházmegye belügyeinek rendezése leend). Sinodul s'a ținut în Octobrie 1869, precum dovedesce tomul al 2-le de Acte sinodale publicate de I. M. Moldovanu, unde se potu ceti tote acelea, ce le afirmăm mai la vale. Deja în vorbirea, cu care deschise sinodul, Mitropolitul accentuă, că trebuie să se convoce congresul bisericesc autonomiu, și de aceea sinodul a și prelucrat o lege proprie electorală, pre basa căreia să se convoce acel congres. Făcându-se propunere în sinod, ca în casu, cându pentru anumite greutăți nu s'ar pute convoca congresul autonomiu provincialu, să se convoce congresul autonomiu archidiecesan, Mitropolitul s'a dechertat, „că facultatea pentru atare adunare se dá dela locurile

lui Sandu, și anume cei mai nevinovați în chipul cel mai fioros.”

„Ești grozav, omule!”

„Bravo, Vasile! Asta ți-a fost gluma cea mai bună de acum sunt opt zile! — Dar ascultă, frate, dacă n'ai nervi destul de tari, lasă-te de ucidere! Hai de bé un pahar de vin. Elu însuffă curaj! — Adevărat că a stinge viața la atâtea ființe tinere și amabile și a împinge cu sânge rece pumnalul în atâtea inimi cu simțiri așa de căldurose, — spre așa ceva omul are lipsă de curaj! Începu a pricepe, de ce ai folosit tu aprupe în tote casurile otravă — ha ha! — Așa dar întru sănătatea ta și întru sfârșitul tragicu al tuturor celor amintiți!”

Și auzii, cum sună paharele lovindu-se de olaltă. —

„Propunerea ta mă momese, ori câtu de înfiorătoare ar fi ea. Cred, că înțeleg acum, unde vrei să ajungi.”

„Aha! Nu ți-am spus, că vinul dá pricepere și curaj? Colórea lui încă pörtă vină, este colórea sângelui. Încă odată întru sănătatea ta!”

Er sunară paharele.

„Nu mai ai o țigară, Vasile?”

„Etă! Poftesce!”

Pausă mai lungă. — Lumina unei aprin-jori și páfuitul fumătorilor.

Capul imi ametea. Cu sânge așa de rece, cu atâtea cinism să potă făuri cineva planuri așa de drăcesci! Era grozav!

„Acum voi să-ți desfășur planul meu mai cu de-amănuntul, și anume sub înfrința însufletitoare a plantei de Havanna și în ochii dómnei Lună, carea în nevinovăția sa

a ținut lumina la atâtea omoruri. Dar să vorbim mai încetinelu, că tufele încă au urechi. În sfârșit ne-ar pute suna în urechi cuvintele: În numele legii!”

Amindoi ridea.

Da, ridea numai, lăpédături ale omenimii și feți ai iadului! În depărtare de cinci pași dela voi șede ángerul răsbunătoriu!

„Așa dar persoanele, cari au să fie ucise, sunt optu la număr. Ți-am spus, că în chipul cel mai grozav au să móră cei mai nevinovați. Dar cu cumnatul lui Sandu totuși mi-ai concede o excepție. Elu după cum mi-l'ai descris, e un adevărat monstru — de cumva noi ucigași ce suntem, mai avem dreptul de a vorbi despre monstri. Ți voi spune la sfârșit, cum să móră elu. De o cam dată să-lu cruțăm. Avem lipsă de elu pentru a scăpa de celalalt. Înainte de tote trebuie să facă calea a totu trupul tineralu ficior al lui Iacobu, — de pre partea mea fie asasinat. Esecutarea acestui omor nu e grea. Ușor ți vei afla un omu potrivit, după ce-mi spui, că Iacobu și Sandu sunt acum de dece ani învrăjbiți. Bătránul Iacobu să stea lângă cadavrul ficiorului său, dar apoi în restimp de două săptămâni să péra și elu. De nu se va ucide elu însuși în deperarea sa, și va sta întru ajutoriu Mihaiu ori Niculae, ca să trecă în Nirvana. Apoi vine ríndul pre Sandu, ori mai bine pre familia lui. Cu ochii săi să vadă elu mórtea tuturor pruncilor săi. Cu cei mai tineri trei gata, precum ți place. Tu și așa dacă apuci în ogașe, ai o istețime admirabilă. Numai să nu-i otrăvesci, — pumnalul e mai de preferit. Pre nepotul

celu mititelu al lui Sandu l'ai pute — dar stă! nepotul acesta rămâne în viață, dar bătránul și părinții pruncului să-lu plângă ca pre un mortu. Niculae să-lu ia și să-lu dea în grijea unei bătrâne. Mai târziu, după câțiva ani, după cum vom afla de bine, îl vom arunca éráși în brațele bătránului înfrântu și lipsit de copii. Afe, că și în peptul de ucigaș bate o inimă simțitoare. Ha ha! Place-ți?”

„Astăzi ai voe grozav, Victore! Dar continuă, planul têu imi place din ce în ce totu mai multu, furia ta e lipicioasă! Mai întâiu un pahar de vin!”

Eră sună paharele.

Mi-se scula pèrul în capu de îngrozire. Dar voiam să cunosc înregu planul infernalu, voiam să știu și conumele lui Sandu și alu lui Iacobu. Afară de aceea o încercare de a mă depărta mă espunea pericolului de a fi observat, și atunci — cine s'ar fi indoit, că mișei erau întrarmăți cu pumnale și revolvere?

Am rămas și am auđit, ce a mai quis Victoru, acum într'unu tonu mai serios.

„Mai pre urmă are să péra tinera páreche. Unu chipu hotărítu, în care să se esecuteze problema acesta, încă nu ți-ai pute spune, însă lucrul acesta s'ar pute isprávi cam așa: Vei purta grije, ca în inimele amindouora să se deștepte zelotipia și să se aște până la gradul cel mai înaltu, ce numai se póte. Imi spui, că Niculae e bunu bucuros a șopti în urechile amindouora. În urma intrigelor lui are să-și ia jeloșia aceea o formă, câtu fiesce care dintre cei doi căsătorii să suspitioneze în celalaltu nu numai

mai înalte. A stăruită și până acum și va stăruii și de aci înainte, ca să se potă ține congresul provincială mitropolitană; era neputându-se cumva ține acela, va stăruii pentru acea adunare mai strimă.”

Etă dară, că Mitropolitul a stăruit totdeauna pentru ținerea congresului autonomi, și cându a vădit, că nu pôte ține congresul autonomi provincială, a convocat două congrese mixte archidieceșane, pentru cari a avut neplăceri cu „locurile mai înalte” nefindă aprobată în forma sa funcționarea regulată a congreselor de acestă natură. Mai mult nu a putut face pentru opusățiunea celor dela putere. „Gazeta” însă nu este mulțamită cu aceste stăruințe, ci pretinde, să-i dovedim, că Mitropolitul Vancea s'a și bătut cu Ungurii pentru ținerea sinodelor, căci etă ce dice în numărul 263: „Nu ne vom liniști în privința acestă, până ce nu ne va dovedi fœa din Blasiu, că Mitropolitul Vancea a fost împedat cu forța de a exercita drepturile bisericești, garantate de legile statului și de sântul scaun apostolic.”

Dar domni dela „Gazeta”, cari au încăruntit întru apărarea „causei sfinte” a poporului, să ne spună, că ore ei cându s'au bătut cu Ungurii pentru drepturile noastre naționale? Și unde este scris, că Mitropolitul Vancea era obligat a se bate cu Ungurii pentru sinodalitatea mixtă, de care canoanele bisericești orientale nu știu nimic, er legile patriei o garantează, numai în principiu, precând pentru funcționarea ei în formă concretă factorii constituționali nu au adus nici un articol de lege, care să o garanteze, cum garantează funcționarea autonomiei protestante și greco-orientale? Scim noi bine, că „Gazetarilor” le-ar plăce, să vadă nisce Archierei bătându-se, și apoi tot dom-

niile lor să-i judece, că au fost nisce proști.

Un membru al sinodului diecesan din 1869 și-a exprimat dorința, să se însăreze o comisiune cu codificarea și prelucrarea unei proceduri. Mitropolitul a decherat conform sântelor canoane, „că pentru codificare e competent sinodul provincială”, și fiind că a cunoscut dorința clerului și în privința acestă, a și convocat două sinode provinciale. „Gazeta” însă nu este mulțamită cu aceste sinode, pentru că s'au ținut cu „ușile închise”, adecă debaterile n'au fost publice. Dar „Gazeta” cea versată în lucrurile vechi și străvechi ale bisericești orientale să ne demustre, că validitatea și bunătatea sinodelor atiră dela publicitatea ședințelor lor. Până atunci noi o îndrumăm, să cetescă scrisoarea sinodală a patriarhului Constantinopolitan Nicolae Gramaticul dela an. 1099, și va vedea casuri, că chiar și preoții au fost scoși din sala sinodelor, dacă n'au fost membri ai sinodelor în sensul sântelor canoane, și dacă președintele sinodului a aflat de bine a-i scote afară. „Gazeta” își inchipuesce, că sinodele sunt ca parlamentele de astăzi, în cari și jurnaliștii pot să aibă loc și să stenografeze și publice debaterile. Altcum în anumite casuri și ședințele parlamentului se țin cu „ușile închise”.

Sinodele provinciale s'au ocupat cu lucruri, cari se țin strict de ierarhie, cum sunt dogmele, administrarea sacramentelor, disciplina clerului, județele ecelesiastice și altele asemenea, pentru cari și după învățătura lui Șaguna sunt competenți numai Archierei și alți bărbați din cler, pre cari îi ascultă Archierei. Cum vine acum „Gazeta”, să se amestece în lu-

cruri de acestea, să se constituască pre sine în foru suprem unic competent a judeca despre validitatea decretelor sinodale și să dechere, că acele decrete au stricat biserica și sinodalitatea? La aceste sinode provinciale au fost de față și cei mai înfocați aderenți ai sinodalității mixte, precum se pôte vedea chiar și din catalogul membrilor ambelor sinode. Ei bine, acești bărbați pentru ce au scris decretele sinodale, dacă ele strică biserica? Pentru ce Antonelli, care în sinodul electoral din 1868 a cetit cele 10 condițiuni puse viitorului Mitropolit, sau alți bărbați vrednici, cari trăsesc și în ziua de astăzi și au fost de față la sinodele provinciale, n'au spus verde, că ei nu subscriu nisce decrete, cari după „Gazeta” dovedesc „duplicitatea politicești bisericești, urmate de reposatul Mitropolit, care a dirimat și nimic în sinodele ținute cu ușile închise (adecă în sinodele provinciale), totu ce a promis, la cererea insistență a clerului și a poporului, în privința restaurării vechei constituțiuni a bisericești, în sinodele ținute cu ușile deschise”?

Acei bărbați au scris actele sinodelor provinciale, pentru că au vădit, că aceste sinode s'au ținut după toate formalitățile prescise de canoanele bisericești orientale și nu conțin nimic, ce nu ar avea basă în sânta Scriptură, în s. canoane și în Părinții bisericești orientale. Domni dela „Gazeta” însă atacă aceste sinode într'un ton nevrednic de nisce creștini, și întocmai ca protestanții cei mai răi, — cari numai aceea cred, ce le inspiră așa numitul „spiritu privat”, — declară, că sinodele acelea au dirimat și stricat biserica, precând ei ar trebui să bage bine de samă, că ore „spiritu privat”, ce le insuflă aceste impietăți, nu este unu duchu rău și blăstemat?

Mai sunt și alte absurdități, insulte și falsificări tendențioșe de adevăr, presărate fără de nici unu nexu logic până în numărul 263 al „Gazetei”, la cari ar trebui să reflectăm. Însă credem, că din cele desfășurate până acum omenii cu minte voru pută judeca și despre valoarea celor, ce nu le-am atins.

Calumniile „Gazetei”. Calumniare audacer, semper aliquid haeret: etă principiul, de care sunt conduși domni din redacțiunea „Gazetei” față cu Mitropolitul Ioan Vancea, care prin înțelepță și binecuvintata sa guvernare archiereșcă și-a știut câștiga iubirea, stima și venerațiunea poporului credincios în grad așa de mare, încât ori care om cu inima și capul la loc se scârbesce, când vede publicându-se nisce calumnii atât de cutezătoare, ca cele cuprinse într'o corespondență publicată „de lângă Murășu” în numărul 263 al „Gazetei”. A da în colonele „Gazetei” locu unor calumnii infame ca cele amintite, și a o face acestă numai pre basa provocării la testimoniul unei persoane morțe, care nu se mai pôte declara asupra stării faptice a lucrului, și a nu întrebă mai întâi pre o mulțime de omeni serioși și cu frica lui Dumnezeu, cari știu adevărata stare a lucrului și pot mărturisi adevărul: acestă este o procedură, pentru a cărei calificare

necredință, ci și batjocură. Durerea pentru necredința bărbatului său Lina pôte că ar îneca-o în lacrimi, dar a vedea, cum Toderu răsplătesce credința ei nu numai cu necredință, ci și cu batjocură, — asta e prea mult pentru ea. Iubirea i-se prefăce într'o ură grozavă, și ura acestă într'o sară o răpescă așa de departe, cătă tóră în păharul soțului său otrava, ce i-a dat Nicolae. — Cu Toderu inscenază Nicolae acela-și joc diavolescu, că dor mi-ai spus, că a încătușat pre Toderu cu intrigele sale, cătă voea acestuia e ca de ceră în mâna mișelului. În aceea-și sară, în care Toderu bé otrava, ce i-o oferesce Lina, în aceea-și sară Toderu străpunge cu pumnalul inima ei, ca după câteva momente să cadă și elu mortu pre cadavrul ei.”

„Frata, spedit-am eu deja o mulțime de omeni în cea lume, dar trebuie să recunosc, că în meseria asta și-ași pută fi uenicu. Asta-i bună, minunată! Acum te pripicup deplin! Dar și-s'a stinsu țigara. Aprinde-ți-o, că acum voi să continuu eu. Acestea toate trebuie să le vadă Sandu, și cându în sfârșit va fi ajuns la convingerea, că la toate acestea pörtă elu vina, — atunci vine rindul pre elu.”

„Ce vrei, tigru în chipu de om? Nu-ți ajunge sângele versat până atunci? Dacă ai gustat odată sânge, se vede că nu-ți mai potă potoli setea! De Sandu să nu mi-te atingi, priceputu-m'ai? Dor voim să-i aducem într'o di nepoțelul. Se vede, că te-ai uitat prea afund în sticlă.”

Și amindoi încep a rida, de-mi înghetă sângele în vine.

„Dar îți potă potoli acum setea cu sângele lui Nicolae. Omul acela de nimica are să moră cu morțe de ocară. Veți afla tu chipul cel mai potrivit, în care să-l aduci sub furc.”

Ore visezi? Ori doră ascultă la povești de ale unor omeni, cari au scăpat din vre unu institut de alienați?

Dar acum are să vină lucrul cel mai înfiorător. Victoru — fără îndoelă mai rafinat decât Vasile — continuă în tonul cel mai liniștit:

„Dar să lăsăm glumele! Acesta este după părerea mea chipul cel mai potrivit, în care ai să purcedi. Firesce că trebuie să-ți ascuți cuțitele bine și să-ți instruez omeni. Planul acesta în amănuntele sale va aduce cu sine multe dificultăți. Dar mă încred în mintea ta cea inventioșă. Sandu a jurat lui Iacobu ură vecinică. Nimica nu-l pôte îndupleca la blăndețe, nici principiile moralei, nici vorbele prietinelor. Acum vede elu urmările urei sale celei orbe: căci dacă aruncă o privire mai liniștită preste totu lucrul, nu pôte să nu ajungă la convingerea, că elu pörtă vina la toate neferirile acelea, și acestă o și recunosc elu cu inimă pocăită, cându vede pre singurul său nepot în brațele sale. Așa primesce întregul unitate, armonie și pre lângă aceea și un scop bun. Și așa cred, că romanul tău va da ușor de unu editor, care să-ți-lu primescă. Dar acum să mai mergem și cătră casă, că e cam târziu!”

noi nu aflăm termină în limba românească. Se poate, că și Mitropolitul Vancea încă va fi greșit, căci a guvernat Archidieceza aproape 25 ani, și omu' pre lume nu este fără de păcat. Dar o're cinstit' lucru este, să scoți la ivelă din motive de jos câte o mică greșelă, chiar presupunându că ar fi greșelă, apoi să o schimosesci în modu' tendențios, și să o generalizezi astfel, câtă să petezi memoria unui Arhiepiscop mare și binemeritat? Răspunsul să și-lă dea cetitorii nostri, cari se voru' sci feri de spiritul' urit, ce s'a încuibat' în bătrâna „Gazetă”, care se vede că a ajuns la mîntea copiilor, câtă nu mai scie, ce se cuvine și ce nu se cuvine. Mai observăm numai atăta, că chiar și presupusele greșele mici, ce dispară cu totul în lumina faptelor mari îndeplinite de Mitropolitul Vancea, au purcesu' numai din escesul lui de bunătate, ér nu din tendințele lui „absolutistice” născocite de „Gazeta”. Domni' dela „Gazeta” o sciu' foarte bine acésta acolo sub Tîmpa și de locu' nu aveau lipsă a recurge după alte informațiuni la corespondentul „de lângă Murășu”. „Dar răsplătésca-le Dumnezeu după inima și credința lor!” Așa dicea de multe ori Mitropolitul Vancea, cându' nu mai putea suferi nerecunoștința, réutatea și mișelia ómenilor.

De ale peregrinajului.

La locul' acesta și sub titulu' acesta vomu' da samă cetitorilor nostri și celor interesat' despre tóte mișcările, ce se voru' face în afacerea peregrinajului la Roma, inițiată de Redacțiunea foii noastre în numărul 49 ală „Unirii”.

Amésuratú programul definitiv ală serbărilor jubilaré din Roma, serbătorile, ce se voru' aranja în Roma, voru' dura timpú mai îndelungatú. Sântia Sa va primi în audiința pre peregrini în ori ce lună a anului viitorú. Deci — escepționându-se unú casú neprevédutú — și noi vomú puté fi fericiți de a fi primiți din partea Sântiei Sale.

Inițiativa noastră a fostú primită cu însuflețire și cu aprobare prin cercurile celea mai estinse. Întrebări număróse și scrieriri variate ne-au sositú din felurite părți și în scurtú sperămú, că și însinuări formale se voru' face.

Până acum s'au însinuatú următorii: Dr. Augustinú Bunea, protonotariú consistorialú, 1 persónă; Octavianú Bonfiniú, profesorú, 2 persóne; Aurelú Popú-Bota, 1 persónă; Nicolaú Ionașú, profesorú, 1 persónă; Iuliú Karșai, profesorú, 1 persónă; Gavrilá Precupú, 1 persónă; N. Popeneciú, protopretorú în Branú, 1 persónă; Ioanú Hossu, studentú, 1 persónă.

Doritorilor de a participa le atragemú atențiunea la terminul de 1 Ianuariú n. statoritú pentru însinuări. Peregrinajul se va face, ori câtú ar fi de puțini participanți. De doritú ar fi însă, ca să participe câtú mai mulți. Astfelú și manifestațiunea ar fi mai imposantă, și speșele ar fi mai mici, și participanții ar profita mai multă.

Roma este unú tesaurú nesecatú de mărire și de reamintiri. A vedé Roma este cea mai sublimă și cea mai perfectă satisfacție, ce și-o póte procura unú omú. A nu se dori măcar la Roma, este semnul' celú mai învederatú alú unei decădinte intelectuale, alú unei desăvârșite blasării.

Între cei ce nu se însinuă la peregrinajul romanú, este redacțiunea dela „Tele-

graful' Românú” din Sibiu. Ei banii ce l-ar da pentru a vedé pre Papa mai bine îi dau pentru bisericile și școléle românești. — Bine facú, — numai s'o și facă. Încolo sciu'tamú noi, că pre ei nu-i vomú puté saluta în șirurile peregrinilor. Se temú de „unație”. Noi din partea noastră îi asigurămú, că dacă ei voru' aranja o călătorie la Constantinopolú, noi nu vomú desmanta pre credincioșii nostri, dela participare. Nu, pentru că noi nu ne tememú, că ai nostri voru' trece la „sfânta neunire”.

Éta dar domnilor' dela „Telegraful”, cine turburá pacea între „frați”? Ce lipsă a fostú, să combateți mergerea Românilor' la Roma? Dacă nu vé place, rămâneți acasă. Noi nu ne supărămú. Apoi dacă cineva are plăcerea de a cheltui 200—250 floreni, ce vé pasă?

Să lăsămú dar la o parte pre cei mici la inimă. Noi, cei ce ne scimú însufleți pentru lucruri ideale și sfinte, să mergemú: *La Roma!*

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Corulú episcopescú alú bisericei catolice de ambe riturile în conferința dela 10 Maiú a. c. a esmisú din sinulú séu o comisiune, care să pregătésca unú proiectú de congruă. Ca comisiunea să-și póta prepara proiectulú doritú, a avutú lipsă de conscrierea exactă a venitelor' parohiale din tóte diecesele. După ce s'au conscrisú venitele parohiale, comisiunea esmisă s'a intrunitú la Budapesta din 29 Nov. până în 1 Dec. sub presiulú arhiepiscopului dela Calocia Georgiú Császka, fiindú de față episcopii Mihailú Pavelú, Dr. Victorú Mihályi, Dr. Ioanú Szabó, E. Bende, Iul. Firczák și Paulú Szmezsányi. Protocólele luate de comisiune se voru' strápune conferinței episcopesci, ce a convocat' o Primatele.

Roma.

Unele foi liberale au lătitú scirea senzațională, că Sântia Sa Leonú XIII s'ar simți foarte réu, ba altele spre a neliniști lumea catolică au scrisú, că a muritú. Cu bucurie constatămú, că scrierile respândite de foile liberale inimice bisericei suntú false, și că capul' bisericei Leonú XIII se află în deplină sănătate îndeplinindu-și punctuosú agențele sale.

O telegramă dela Roma din 28 Nov. anunță, că primindú Sântia Sa în audiința pre contele Revertera, ambasadorulú austro-ungarú pre lângă Vaticanú, ar fi conversatú cu elú mai multú despre afacerile bisericești-politice din Ungaria. Papa regretă, că contele Szápáry a fostú silitú a ceda la presiunea partidului liberalú, și a disú, că episcopatulul catolicú din Ungaria l-a datú instrucțiunile de lipsă cu privire la atitudinea față cu reformele guvernului.

Revistă politică.

Francia.

După multe frământări și consultări s'a constituitú noulú cabinetú în frunte cu dlú Ribot, fostú ministru de esterne în cabinetul de mai înainte. În cabinetú

au intratú toți ministrii cabinetului cădutú cu escepțiunea lui Ricard, fostulú ministru de justiție, care în afacerea scandalóasă „Panama” a avutú vederi contrare celorlalți ministri. În ședința dela 8 a l. c. a declaratú Ribot în cameră, că noulú cabinetú va urma atátú în lăuntru, câtú și în afară politica aprobată de cameră. Guvernulú se va sili, ca în afacerea Panama să se facă lumină. S'a dispusú exhumarea și autopsia cadavrului lui Reinach, și s'a constatatú, că a muritú înveninatú. Ministrulú Rouvier învinutú, că ar fi fostú complice în defraudarea din cestiune, a dimisionatú.

Bulgaria.

Guvernulú bulgarú a cercatú părerea deputaților cu privire la revisuirea constituțiunii. Revisuirea proiectată nu va restringe întru nimicú drepturile sau libertățile poporului, ci va da numai o formă legală unorú lucruri practicate. Mai cere guvernulú reducerea numărului deputaților așa, câtú nu 10,000 cetățeni, ca până acum, ci 20,000 să alégă unú deputatú, sporirea numărului ministrilor cu doi, și modificarea articolului 38 relativú la religiunea ce trebuie să o aibă fiil' principelul. Acestú articolú dispune, ca principele să-și creșcă prunciil' în confesiunea gr. or.

Sobrania a votatú cu o maioritate de 230 voturi revisuirea alorú 9 articuli din Constituțiune, propuși de guvernú.

Anglia.

Diarele „Times” din New-York și „Sun” din Baltimore, de-odată publică planulú de *home-rule* primitú, precum afirmă ele, dela Herbert Gladstone. După acestú planú Irlanda se va împărți în patru provinții autonome, anume: Ulster, Munster, Connaght și Leinster. Fiesce care provincă va avé legislativa după modelú americanú, precum și unú guvernú provincialú, care conchémă și disolvă legislativa. Hotărârile legislativei voru' puté fi suspendate prin „veto” guvernatorului. În Dublin se va înființa unú senatú pentru întregă Irlanda, totú după modelú americanú, și se va compune din membri aleși pre viétă din sinulú celorú patru legislative. Irlanda însă nu póte negocia cu țeri străine nici nu va dispune asupra armatei, marinei și a fortificațiunilor. Aceste se voru' reserva guvernului din Londra. În parlamentulú din Londra fiesce care provincă va fi îndreptățită a trimite câte 20 deputați.

Corespondințe.

Blașiú, 13 Decembre 1892.

Stimatá Redacțiune!

În Foița din Nr. 50 alú „Unirii” unú anumitú domnú „Argus” voidnú, precum se vede, a procura unú momintú de „distracțiune” cetitorilorú „Unirii” a datú unú raportú nu prea măgulitorú pentru publiculú din Blașiú și în specialú pentru damele române, ce au asistatú la prelegerea ținută de dlú Dr. Augustinú Bunea în 3 Dec. a. c.

Eú, Domnule Redactorú, nu am desteritatea unei pene deprinse, dar totuși Vé rogú, să aveți bunătatea a da locú fie câtú de mo-

destă în stimata „Unire” următoarelor șiruri adresate criticantului „Argus”.

Orî unde în lume se află vre-o intrunire, atențiunea publicului — neluându-se afară nici raportorii, fie chiar și „Argus” — are să se îndrepte preste totă la vorbitori și nu la ascultători, căci vorbitorii prin cele desvolate în vorbiriile sale trebuie să atragă atențiunea publicului, și nu întorsă. Dlu „Argus” însă, precum se vede, a fostu mai multă „amusată” de publicul, ce s'a prezentată la serata literară amintită, decâtu de vorbirea sa și prelegerea altcum destulă de interesantă a disertantului, căci s'a pusă să Vă raporteze despre dispozițiunea sufletescă a damelor, dispozițiune produsă prin ună pasajă sa și altulă din disertațiune. Eū suntū convinsă, că dlu Dr. Bunea a avutū intențiunea numai de a reimprespeta publicului și în specialū damelor sa și mai bine mamelor române trăsăturile principale a educațiunii adeverate, ce trebuie să o primescă copilele nēmului nostru, ca să devină mame bune, soții fidele, femei oneste, econome înțelepte, dame culte, încoronate cu aureola moralității și virtuosității, — ér uici decum intențiunea de a catechisa publicul prezentū directū sa și indirectū despre datorințele sale față de crescerea copilelor.

Dlu „Argus” însă a explicatū falsū intențiunea bună a vorbitorului, căci în locū să lea sub cernere disertațiunea — dacă tocmai are voe să facă pre criticantul — și-a îndreptatū privirile de „Argus” asupra publicului ascultătorii și cu o manieră prea ușoră se încercă a străbate în internul fiesce căruia sa și fiesce căreia, nu cumva se potrivește vre-o expresiune a disertantului cu vre-o persoană, care și negleze datorințele de educațiune față de prunci? Căci ce altū înțelesū potū să afbă cuvintele lui „Argus”? „Acum poftiți mă rogū,” scrie elū, „și vē închipuiți efectulū acestorū vorbe (a disertațiunii) asupra reprezentanților sexului frumosū. Vēdūt'am capete plecate, fețe roșite de indignare, priviri, ce se întilneau din întimplare, pentru ca să se departă cu atâtū mai în grabă. Asta nu se pōte descrie, asta trebuie să o fi vēdūtū omulū.”

Bine, dle „Argus”! Ce va socoti publicul cetitorū despre damele române din Blășiu cetindū aceste șire ale dtale aruncate fără picū de rezervă și de bunū simțū în fața lorū?! Dta în locū să sprijinescū spiritulū de intrunire, mai curēndū vrei să-lū împraștī în tōte părțile! Crede-mī, dle „Argus”, că dta nu ai pregătītū cetitorilorū „Unirii” distragere prin nepotrivitele dtale șiruri, prin carī faci să apară, cum de necorectū înțelegi scopulū seratelorū literare!

Eū cunoscū damele române din Blășiu, dle „Argus”, și te asigurū, că în interesulū bine înțelesū alū scumpei mele națiuni române așī dori, ca fiesce care română numai așa zelū să desvōlte în crescerea pruncilorū sēi, pre câtū o faci acēsta stimatēle nōstre Blășene.

Numai acum amū începutū și noi unū lucru bunū și salutarū cu seratele literare, și să-lū și stricămū? **Maria.**

Edițiune nouă a santei Scripturi.

Aū trecutū deja câțiva ani, de cândū am începutū a privi de a mea sarcina de a realiza dorința, ce și-o a exprimatū conciliulū provincialū din 1872, cândū a decisū, să se pregătescă o

edițiune nouă a santei Scripturi în limba română și edițiunea acēsta să se tipărescā cu litere latine. Esecutarea acēstei dorințe a conciliului o am privitū de o datorință specială a mea, după ce mie mi-s'a încredințatū în seminarulū archidieceșanū din Blășiu conducerea studiului santei Scripturi.

Edițiunea cea nouă a santei Scripturi, precum mi-o închipuescū și am și începutū a o pregăti, abia într'unū șirū de ani o voi putē termina. Textulū santei Scripturi are adecă în edițiunea acēsta să fie însoțitū de explicări îndestulitōre în forma acea, în care a apărutū elū în edițiunea italiană a lui Martini și în cea germană a lui Allioli. Spre a ușora decī aparițiunea ei m'am decisū a o publica cu aprobarea mai marilor în broșurē așa, ca în fiesce care semestru să apară câte o broșură de 12 cōle tipărite în 8° mare cu prețulū de 1 fl. v. a.

Întreprinderea acēsta firesce că numai așa va putē să succedā, dacă Veneratulū Clerū alū provinciei nōstre va aprefia momentositatea ei și o va asigura materialmente. Altcum nu se pōte nici începe, de ore ce tipografia are să și procure spre scopulū acesta litere și hârtie, cari costau o sumă însemnată de bani. De aceea mă rogū, ca frații preoți, cari dorescū a primi la timpulū sēu broșurele, să mi-o notifice acēsta încă de acum.

Venitulū întrecetōriū, care ar resulta din desfacerea edițiunii acēsteia, m'am decisū să-lū oferescū ca filerū pentru îmbunătățirea sortii materiale a proțimii din Archidieceșana gr. cat. de Alba-Iulia.

Blășiu în 23 Novembre 1892.

Dr. Victorū Szmigelski.

Rugare.

Respectuosū rugămū din nou pre toți acei P. T. Domni, cari binevoindū a și comanda dela societatea „Inocențiu M. Clain” opulū „Epistole cātră unū preotū tinerū” și cari nu ni-au rēspunsū până acum cu prețulū cărții, că în timpulū celū mai scurtū să se achiteze cu societatea nōstră. La casū contrariū — deși amū avutū și avemū și în presente mulțe spese — vomū fi necesitatī a spedā rugări singuraticilorū debitorii.

În numele Societății „Inocențiu M. Clain”.

Ștefanū Roșantū,
președ. soc.

Ioanū Hulea,
secret. soc.

Noutăți.

Din Archidieceșă. M. O. D. Ananie Popū, viceprotopopulū tractului Morlacei, la propria cerere a fostū absolvitū dela ulterioara conducere a oficiului protopopescū, lăsându-i-se rangulū și salariulū de viceprotopopū. Ca administratorū protopopescū alū tractului Morlacei a fostū numitū O. D. Ioanū Popū, cooperatōrū în Morlaca. — O. D. Georgiū Popū, preotū fără beneficiū, a fostū numitū cooperatōrū parochialū în Mihalțū. — **Alexandru Valerianū,** parochū în Lăscudū, tractulū Ernotulū, cu 1 Ian. 1893 va trece între deficienți. Administrarea parochiei Lăscudū dela 1 Ian. 1893 este încredințată cooperatōrului de acolo O. D. Ioanū Socolū.

Faptă marimōsă. Venimū a aduce la cunoștința publicului cetitorii alū „Unirii”, că Dōmnă vēduvā **Maria Ilieșū** mare proprietăresă în Rece-Cristurū dimpreună cu fiulū sēu **Victorū Ilieșū** vēdēndū starea miseră a poporului gr. cat. din numita comună, cu

spesele proprii aū ridicatū în a. c. o școlă frumoasă, solidă, corēspundētōre necerințelorū legii scolastice pre sama pruncilorū gr. cat. ai acēstui poporū, destinându-o pentru tōte timpurile carăcterului confesionalū gr. cat., avēndū a formă averea imobilă inalienabilă a cultului gr. cat. din parochia Rece-Cristurū. Acēsta școlă în primăvara anulū 1893 se va provedē totū pre spesele fundatōrei cu mobiliariulū și recuisitele necesare prescise de lege. Venimū deci în numele poporului gr. cat. din numita comună a exprima mulțamite cordiale purcese din inimēle poporenilorū, cari vorū păstrā aducerea aminte a acēstei binefaceri din nēmū în nēmū. **Dergea** în 8 Decembre 1892 **Ioanū Hățeșanū,** v.-protopopū; **Ioanū Deacū,** adm. paroch.; **Alexandru Popū,** curatōrū primariū.

Serata literară. Astăzi Sămbătă în 7 a c. se va ține aici în Blășiu a două serată literară totū în sala de gimnastică a gimnasiului și totū la orele 5½ sara. Cu ocasiunea acēsta va disertā profesorulū gimnasiulū dlu **Dr. Ioanū Nicōbră.** Obiectulū disertațiunii este luatū din sfera literaturēi române. Din partea nōstră firesce că dorindū dorimū, ca succesulū, atātū celū spiritualū câtū și celū materialū alū acēstei serate literare, să nu rēmānă nici decum înapoia celui alū seratei prime. Restā, ca publicul din Blășiu să ne împlinēscā dorința acēsta.

Constituirea Societății „Petru Malorū.” Din cauza epidimiei, ce a grasatū în capitală, tinerimea română universitară abia acuma s'a pututū constitui, și anume în chipulū următorii: Președinte **George Iuga** stud. fil. Vicepreședinte **Petru Hubian** stud. med. Secretariū **Andreiū Pop** stud. jur. Notari **Enea Papiū** stud. jur. și **Iordanū Popovici** stud. fil. Casariū **Mihailū Pop** stud. jur. Controlorū **Ioanū Budū** stud. jur. Bibliotecariū **Ioanū Cifrea** stud. jur. Economū **Vasile Văsiū** stud. techn. În comisiunea literară s'aū alesū următorii membri: **Atanasiū Brădeanū** (președinte), **Coriolanū Nedelcu** (referentū), **Ambrosie Botor,** toți trei stud. med.; **Andreiū Pop,** **Ioanū Cifrea,** ambii stud. jur., **Iordanū Popovici** stud. fil. și **Traianū Vuia** stud. techn. La fōea societății s'aū alesū **Alexandru Străvoiu,** stud. jur. redactorū, **Amosū Gligorū** și **Atanasiū Căvu** colaboratori, celū dintăiū stud. jur., alū doilea stud. med.

Dlu Dr. Vasiliū Lucaciū a insinuatū la curia reg. din Budapesta recursū de nulitate contra sentinței condamnătōre aduse de juriulū de presă din Dobrișinū. Precum cetimū în foile magiare, recursulū i-a fostū respinsū, și așa va fi silitū a suferi greulū arestū de statū de unū anū.

† **Regina Bunea n. Boerū.** Subscriși cu inima frântă de durere, aducū la cunoștința tuturorū consăngenilorū, amicilorū și cunoștințelorū, cumcă **Regina Bunea născ. Boerū,** învătātōre la școlă „Reuniunii granitērescī din Voila”, în etate de 28 ani și după 14 ani ai fericitei căsătorii, în urma unui morbu gravū, aprindere de plămāni, împărtășită cu santele sacrame ale muribundilorū, și-a datū nobilulū sēu sufletū în mânăle Creatorului în 8 Decembre n. a. c. la 5 ore post-meridiane. Rēmășițele pāmēntesci ale scumpei defuncte s'aū aședatū spre repausū eternū Sămbătă în 10 Decembre 1892 în cimiterulū bisericeii gr. cat. din Voila la 2 ore după amēdi. În veci amintirea ei!! **Arseniū Bunea,** ca soțū. **Lucreția, Aureliū, Virgiliū și Corneliā,** ca fil și fiice. **Emilianū Boerū,** ca frate. **Victoria Crișanū născ. Boerū,** ca soră. **Dr. Augustiniū Bunea, Aureliū Bunea, Ioanū Bunea, George Bunea și Eustachiū Crișanū** ca cumnați. **Elena Pop născ. Boerū,** ca mētūșă. Servițiulū funebralū la îndeplinitū Preanonratulū **Basilū Rațiū,** vicariū alū Făgărașului, care a rostitū o cuvintare fōrte instructivă și pētrundētōre. Aū mai rostitū discursuri la mormintū dlu Popū învătātōriū în Mărgineni, și dlu Dobrinū învătātōriū în Voila. Unū publicū fōrte numerosū a datū expresiune condolinței pentru perderea acēstei învătātōre escelente, fidele soții, și mame bune.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Sinodul dela Florența.

După scriitorul grec Pitzipios Bey.

Dela anul 1438, cându sinodul numit dela Florența fu deschis mai întâi în Ferrara, toate uniunile poporilor orientale cu Mama biserica a Romei s'au întimplat pre baza unirii dela Florența.

Acum, cându se ivesc casuri singuratiche, de unirea noastră cu biserica Romei, întimplată înainte de asta cu aproape 200 de ani, se judecă nu după principiile profesate de biserica dela începutul ei, ci după norma contractelor și pactelor civile și internaționale, trebue să fie de un interes mai mult decât comun a cunoștea istoria sinodului dela Florența și unirea ambelor biserici îndeplinită în elu.

Spre scopul acesta ne-am propus a lua în lucrul acesta de îndreptari nu pre vre un scriitor latin suspectu pôte de „iesuitism“, ci pre un scriitor grec din Orientu.

* * *

Dela anul 1431 erau în Basilea din Elveția adunați mai mulți episcopi germâni spre a forma un conciliu ecumenic. Episcopii aceștia invită la conciliu și pre împăratul bizantin Ioan Paleologu și la oialta cu clerul bisericii orientale. Spre scopul acesta au fost și trimis în Orientu patru năi și s'au fost îndatorat a purta toate cheltuecele drumului. Împăratul Ioan Paleologu însă laolaltă cu clerul răsăriten s'a fost înțeles cu Papa Eugeniu IV, ca să se convoce un sinod ecumenic în Ferrara din Italia, fiindu mai aproape de Orientu ca Basilea, și apoi la sinodul acesta să ia parte și orientali spre a se uni cu biserica Romei.

Papa Eugeniu IV trimise pre nepotul său Condolmieri cu patru năi la Constantinopol spre a aduce pre împăratul Ioan Paleologu, pre Patriarul Iosif, pre Mitropolitul din Chiev al Rusiei, și pre alți Mitropoliți, Episcopi, Egumeni, dignitari și nobili din răsăritu.

Societatea acesta ilustră a sosit în 7 Februaru 1438 la Veneția, unde fu primită cu pompă și însuflețire mare. În 28 Februaru alu aceluiași an plecară din Veneția spre Ferrara, unde îi aștepta Papa. Împăratul Ioan Paleologu fu dus dela fortăreața Francolino și până în Ferrara în un adevăratu triumfu. Papa îi aștepta pre împăratul stându. Când împăratul voi a ingenuchia, Papa nu-i permise, ci-lu îmbrățișă și-lu aședă lângă sine. Înaintea Patriarcului Iosif Papa trimise doi Cardinali și 25 episcopi apusen.

Blandul Papa Eugeniu IV primi pre Patriarculu cu aceea, că-lu sărută ca pre un frate. Întregu celalaltu cleru din răsăritu sărută Papei mânil și genunchii.

La 9 Aprilu 1438, carea și în anul acela fu Mercuri în săptămâna Patimilor, se deschise conciliul. De o lature a bisericii se aședă Papa cu cardinalii și cu episcopatul latinu. De laturea acesta era și tronul împăratului Romanilor. De cealaltă lature erau Patriarhii răsăritului laolaltă cu episcopatul răsăriten. De laturea acesta era și tronul împăratului bizantin. Papa începă ceremonia deschiderii conciliului cu cuvintele: *Binecuvintat să fi, Dōmne Dumneșul lui Israel!* Apoi cântară mai mulți imni, Latini în limba latină, era Grecii în limba greacă, și apoi se ceti decretul de deschiderea conciliului, emanat dela Papa, și dechereațiunea Patriarhului Constantinopolitanu cu privire la participarea orientailor la conciliu.

Findu-că însă mulți dintre apusen nu sosiseră încă la conciliu, de aceea acestora li-se puse unu terminu de 4 luni spre a se prezenta. Până la expirarea terminului acestuia Părintii deciseră, ca să examineze dogmele bisericii, în cari era divergență între amn-

două bisericile. Spre scopul acesta aleseră de amndouă părțile câte 12 teologi renumiți, cari să țină în fiecare care săptămână câte două ședințe în biserica sântului Franciscu. Ședințele acestea apoi se și începură în 4 Iuniu. Adevărul celu dintăiu, cu care s'au ocupat, a fost credința în purgatoriu și admiterea sântilor la vederea lui Dumneșu încă înainte de judecata din urmă. După câteva ședințe unadimitate între teologi cu privire la acestea două adevăruri a fost deplină.

După expirarea celor patru luni la 8 Octombrie 1438 se ținu cea dintăiu ședință ordinară a conciliului. În ședința acesta se decise, să se cerce, *că ore permisă este sau nu a adaugă ceva la simbolul de credință, și că ore adausul „filioque“ la articolul despre procesiunea Spiritului sântu ortodoxu este sau nu?*

Partea întâia a tesei acesteia fu discutată în 15 ședințe de cătră câte 6 teologi renumiți aleși de amndouă părțile. Unu dintre teologii orientali, mai cu samă Marcu Eugenicu Mitropolitul din Efesu, susțineau, că după ce sinodul Constantinopolitanu dela 381 a amenințat cu anatema pre ori cine ar cunță să schimbe ceva în simbolul de credință satoriu de elu, așa simbolul de credință să rămână neschimbatu. S'a arătat atunci, că unu dintre teologii răsăriteni nu erau în chiaru cu aceea, că ce e unu simbolu de credință. Și acesta a fost cauza, de disputa a durat timpu așa îndulengat.

Cu multă agerime și chiaritate le-a arătat răsăritenilor Cardinalul Iulianu, că simbolul de credință nu este unu codice, care să cuprindă toți articuli de credință. Ci simbolul este numai unu semn distinctiv al credincioșilor de ereticii din diverse timpuri. Pentru aceea elu pôte să cuprindă mai multe ori mai puține adevăruri de credință după diversitatea ereticilor și a timpurilor. Așa simbolul Apostolicu a fost foarte scurtu, și a cuprinsu numai articuli despre unu Dumneșu în trei persoane, despre întruparea persoanei a doua și despre rescumpărarea noastră prin ea. Atăta era pre atunci destul, pentru ca credincioșii să se pôtă deosebi de păgâni și de puținii eretici de pre timpurile acelea. Simbolul Nicenu este mai lungu, și cuprinde determinarea mai de aproape a consubstanțialității Fiului cu Tatăl, fiindu că numai prin recitarea celui Apostolicu nu se mai puteau deosebi credincioșii de ereticii Ariani. Simbolul Constantinopolitanu este și mai lungu, și cuprinde și determinarea mai de aproape a divinității și consubstanțialității Spiritului Sântu cu Tatăl, fiindu că numai prin recitarea simbolului Nicenu biserica nu-și mai putea deosebi pre credincioșii săi de ereticii Macedonieni, cari negau divinitatea Spiritului Sântu. Totu asemenea s'a întimplat cu toate simbolele mai târziu. De câte ori s'au ivit eretici, cari negau vre unu adevăr de credință, biserica numai decât enunță adevărul acela în modu solemn, și apoi sau lu adaugea la simbolul de credință, sau forma unu simbolu nou, care cuprindea adevărul acesta, ca așa din recitarea lui să se pôtă deosebi credincioșii de eretici. Adevărurile de credință, de se adaugă la simbolele vechi, sau din cari se compun simbolele nouă, nu sunt dogme făurite numai atunci, sau cum amu dice: dogme nouă. Biserica nu pôte făuri dogme nouă. Ci acele toate sunt adevăruri, ce au existat și au fost credute toate în biserica. N'a avut însă biserica mai înainte ocaziune de a se pronunța solemn cu privire la ele. Atunci nu face alta, decât enunță solemn ceea ce s'a credut toate în biserica. Adevărurile din simbolul Nicenu p. es. fură credute și mai înainte în biserica, căci cine ar dice, că până la 325 creștinii n'au credut în dumneșirea lui Isus Christosă, și sinodul acesta a pășit cu dogma acesta ca cu o dogmă nouă necunoscută până atunci

în biserica? Prin enunțarea solemnă a unei dogme conștiința publică în biserica despre ea devine mai firmă, și conștiința despre ea mai chiară și mai precisă. Enunțarea dogmelor nu este dară alta decât dezvoltarea dogmatică în biserica, carea merge progresându până la capetul lumii. Dogmele în sine rămân totu aceleași. Conștiința publică despre ele progresază în continuu.

E adevăratu că toate sinodele ecumenice au dictat anatema asupra acelor, cari voru altera simbolele de credință. Sinodele ecumenice sunt însă organul Spiritului Sântu, și simbolele lor enunțările Spiritului Sântu. De unde anatema acesta nu pôte atinge pre alte sinode ecumenice, cari erăși sunt organe ale Spiritului Sântu, căci atunci Spiritul Sântu s'ar anatemia pre sine însuși. De unde anatema acesta atinge pre privați, cărora nu le este iertat a schimba nimic în simbole. Era de altă parte anatema atinge pre cei ce ar schimba simbolul vechi adulterându dogmele din elu. Articuli noi însă adausi la cei vechi nu adulteră pre acestia de locu. Căci cine ar dice p. es., că sinodul Constantinopolitanu dela 381 prin aceea, că la simbolul Nicenu a adaus închietura despre divinitatea Spiritului Sântu, a adulterat închietura de mai înainte despre divinitatea Fiului?

(Va urma.)

Eufrosina.

(Continuare.)

Armand lasă mâna mamei sale și cade în genunchi. „Eufrosino!“ strigă el și-și întinde brațele, ca și cându ar vre să-i ceară grație.

Ea salută damele și apoi se apropie de el și-i dice cu unu zimbet liniștit: „Scol, Armand! Nu suntem încă în templu Domnului!“

„Și ore nu e ori unde unu templu, unde te afli tu, Eufrosino? Așa trebue să te mai vedu odată mai frumoasă ca totdeauna, ca apoi să te perd pentru veci? Așa trebue să fie?“

„Armand, îmbărbătează-te! Ași vre să-ți vorbesc ceva, mai înainte de ce ne-am lua rămasu bun pentru totdeauna pre acestu pământ. Fii liniștit și învinge-ți durerea!“

„Da, tu poți fi liniștit și chiar fericit. Tu ai conștiința, că suferi pentru unu tată, ori și câtu de nevrednicu ar fi elu. Dar spune-mi, de ce trebue să suferu eu pentru vinovăția unchiului meu?“

Unu cutremur ușor pare că a cuprinsu pre tinera mirasă a ceriului la auzul acestor cuvinte neprecaute ale lui Armand. Ele l-au descoperit o taină nouă. Acum scia, de ce s'a împotrivit tatăl ei la mărișul ei și de ce se turbură la auzul numelui lor.

Își duse mâna la fruntea înalbită ca marmora, dar acuși își recăstigă liniștea și dise cu voce înecată în lacrimi și nesigură:

„Vere, — așa că mă lași să-ți dicu așa? Și mama și mătușa ta încă mă voru privi de nepotă?“ Și-și îndreptă apoi frumosi săi ochi alabstri rugători spre cele două surori.

„Sigur!“ dise princesa. „Tu ești lauda nōmului nostru!“

„Lasă-mă să te sărut, Eufrosino, ângeru alu păcii!“ dise contesa Nancy de Beaumanoir și o strînse la inima sa, pre cându cele două nepoțele, Valentina și Dorotea, cari încă sunt de față, o încarcă cu desmerdări.

Și apoi o cuprinse în brațe principesa. „O, ce mare ar fi fost fericirea mea, dacă te-ași fi putut avea de noră!” suspină ea.

„Nu așa, mătușo, asta nu se poate! Dumneșeu mi-a dat altă chemare, și eu trebuie să ascult. O, ce dulcătă nespuse este în fundul păharului, ce vi-se pare amar! Dar lăsați-mă să plec,” ține cu voce tremurătoare.

Se apropie apoi de Armand, care stă de o parte cu brațele încrucișate și pusă pe gânduri. „Armand,” îi ține încetinelă, „eu sunt veselă, că ai venit, ca să-ți pot exprima încă odată mulțămitele mele. Ce s'ar fi ales de mine, dacă nu te întâlneam în acea zi? Te-am supărat, dar iertă-mi, altfel nu se poate!”

Elă ține și se uită la pământ.

„Preste câteva momente voi arunca de pre mine vesmintele acestea, voi fi mortă pentru tine și pentru totă lumea și voi trăi numai pentru El, pentru dulcele meu mire. Și te rog, Armand, să-mi implinesci rugarea mea cea mai de pre urmă.”

„Ce dorești, Eufrosino? O, dacă ai ști, câtă e de sguduit sufletul meu prin lovitura acasta! Grăbește, căci nu te mai pot vedea în haina acasta de mirésă.”

„Gândește-te la mamă-ta! Nu vești, cum a brăzdată întristarea fața ei? Numai tu o poți mângâia. Singură mai poți numele Champfleury, n'o lăsa să se înșele în sperarea, ce o pune în tine!”

„Eufrosino, cum poți pretinde acest lucru?”

„Implinesc-mi dorința, Armand!” ține cu voce mișcată. „Dumneșeu îți va respăla! Cu ajutorul lui se pot toate!”

Ochii îi erau scâlțați în lacrimi, când ține după câteva clipe: „În numele părinților mei vă rog, să-mi iertați!”

„Tote au trecut și s'au uitat de mult!” răspune principesa.

Acuși se începu ceremonia îmbrăcării călugărițelor nouă. Într'unu colț ascunsă al bisericei în genunchia lângă o columnă un bărbat tinăr. Își strîngea mâinile, și ochii nu și-i mai lua de pre mirésa Domnului.

„Te rog, domnule, să-mi spu, dacă seii, care e Eufrosina Lerinval?” îi ține o voce din dos.

Celă în genunchiată își întorse capul și vedu pre un bărbat tinăr de un esterior plăcut. Vesmintele lui îl vedeau, că vine din provincă.

„A doua din drepta,” ține Armand.

Cela altă nu-și putu stăpâni cugetele. „Pagubă,” grăi în sine, „că fata asta a cădută jertfă fanatismului.”

După aceea se puse novitelor pre capu învelitoare neagră, și copile tinere le aruncau flori albe, pre când corul cânta psalmul: Dintru adâncuri am strigat.

„Ce insamnă asta?” voi să întrebe celă din provincă pre vecinul său. Dar acesta era să cadă leșinat, dacă nu l'ar fi ținut el cu brațul său.

Și a rămas în poziția asta până la ținea festivității. Cel de față toți se îmbulțeau, ca să felicite pre nouă Carmelita. Se apropie și el. Pre buzele lui era desemnata o trăsătură de hotărre. „Soră Beatrix,” îi ține, „fi fericită și te rog și pentru mine! Eu îți voi implini dorința!”

„Îți mulțămesc, vere,” îi răspune cu un suris de fericire. „Nu-ți uita nici tu de unchiul tău!”

Străinul e în aceste din biserică,

și după ce se află pre stradă, suspină odată din inimă, ca și când i-s'ar fi luat de pre ea o petă grea. „E frumos,” își ține, „e minunat, e neînchipuit!” Și își șterse lacrimile din ochi. „Acasta nu poate fi amăgire nici fanatism orb, e mult mai pre sus!”

Și Collatin Potelet într'unu restaurant, ca să potă medita și mai bine.

XII.

Focul.

Montemartulă era cuprins de desperare. Preotul, acelu păstori și părinte bun, avea să se mute într'o parohie mai mare și mai bună și anume într'una dintre cele mai mari cetăți ale țerei. Elă n'a cerut-o asta. Era îndestul în acelu sătuleț, pre locitorii căruia i-a întors la Dumneșeu. Aci mai avea încă atâtea de implinit. De aceea ori ce clipă, ce nu o folosia spre mărirea lui Dumneșeu ori spre binele deapropelului, i-se părea perdată.

Și a fost foarte firesc, că zelul acesta a atras atențiunea superiorilor lui. Îl trimiseră într'unu cerc de activitate, unde talentul și zelul lui să aducă rde și mai multe. Inima îi era întristată, dar nu s'a opus voi mai marilor.

În ajunul plecării sale din parohie, — era o sară de toamnă, — făcu o preumblare prin sat. Toți îl întâmpinau cu fețe întristate, cu ochi plini de lacrimi. Mamele își aduceau copiii, ca să-i binecuvinte. Și elă sta cu totă dragostea în mijlocul lor și le vorbea la inimă și-i sfătuia și-i îmbuna.

Deodată se aude un șgomot mare. „Foc! Foc!”

„Unde?” întreba toți.

„În castel,” ține unii, și toți alergau într'acolo.

„Fiilor,” le ține preotul, „să localisăm focul!”

„E la Lerinval,” ține unii cu nepăsare.

„Creștini sunteți voi?” le ține preotul cu voce severă. „Puteți voi privi, cum arde averea de-apropelului, fără ca să vă dora inima? Dacă nu vreți voi să-i ajutați, voi merge eu singur!”

În aceste grăbiau mulți la castel cu tot felul vase. Primejdia nu era așa mare, cum se credea la început. Nu totă zidirea era cuprinsă de flacări, ci numai o parte în aripa dreptă. Acolo însă focul era înfricoșat. Etajul celă dintău era aproape ars de tot, și acum s'au aprins și ușile și ferestrele la alți doilea. La scaparea mobilierului nu se putea gândi nimeni. Numai doi păreți mai țineau etajul alți treilea și coperișul. În totu momentul se aștepta, să cadă în ruine.

Deodată se aude un strigăt puternic. Era Lerinval în balconul celă mai deasupra. Era palid și cuprins de desperare. Vinia din oada sa de durmit. Abia l'ar putu trezi pocnetul schiateilor și al flacărilor.

„Acasta e bătea lui Dumneșeu pentru viața lui!” ține omenii.

„Tăceți și nu vă amestecați în sfaturile lui Dumneșeu!” Era vocea preotului. „Aduceți-mi o scară.”

„Ajutor! Ajutor!” striga nefericitul. „Așa trebuie să peră eu? O, ajutați-mi și nu mă lăsați!”

„O scară!” strigă din nou preotul.

„O, domnule părinte, nu te băga zădarnic în pericol!” ține bătrân și tineri. Dar elă nu-l băga în samă, merse singur

și află îndată o scară, ce ajungea până la etajul alți doilea.

Etajul celă dintău era de tot lat, și de-asupra lui era zidit alți doilea cu multă mai îngustă și împrejurat de o terasă. De acolo conducea o scară de lemn în etajul alți treilea, care avea numai o singură chilie. Acolo se obișnuia Lerinval să dormă în nopțile căldurose.

„Veniți-mi întru ajutori,” se vaieta Lerinval. „Averea mea va fi a aceluia, care mă va mântui.”

„Chemă întru ajutori cerul, numai acela te mai poate scapa!” îi răspunde mulțimea.

Cățiva bărbați țari s'au suit pre scară, dar n'au putu ajunge, fără numai până la terasa cea dintău. Ea era deja ruinată.

„E preste puțină să-lă ajungă,” ține întoreându-se.

„Voi nu puteți? Atunci voi cerca eu.”

Voiau să-lă oprască. Dar elă îndreptându-și ochii spre cerul sui scara fără frică.

„Ajutori, ajutori!” se vaieta Lerinval.

„Liniștesc-te, Emanue,” îi striga preotul, „te voi scapa.” Elă ajunge și pre terasa a doua. Dar Lerinval se afla și mai sus.

„Vino jos!” îi striga. Dar în același momentu înmărmuri. Flacările cuprindă terasa de sub picioarele lui. Preotul se urcă și mai la delu și cuprind pre Lerinval. Dar acum etajul alți doilea întreg e încins în flacări, scara e ruinată deja. O clipă numai, și se va cutropi coperișul.

„O Dumneșeu sfinte,” se ruga părintele Mihail încetinelă, „nu lăsa să peră acest suflet nefericit!”

Era un momentu înfiorător, când amindoi inotau în flacări. „Ce va fi de ei, Dumneșeu?” ține tremurândă celă de jos.

„Isă perduți,” gândia cu spaimă, când se dirimă o parte a coperișului. „Au cădută între ruine.”

Ca printr'o minune însă preotul îndreptat de o parte în genunchi, și lângă Lerinval fără conștiință.

„Bunul și scumpul nostru părinte scapat!” ține toți cu bucurie grănită, într'acolo. Clădirea principală era neșău de foc, și a ars numai aripa stîngă la

„Cine ești?” întreba deodată celă în trezindu-se și deschidându-și ochii. „Laște d'erași m'a mântuit un preot!”

„Frate, mulțămesc pentru acs Dumneșeu!”

„Eu n'am nici un frate. Du-te, du-te, nu te pot vedea!”

„Emanue! Ora Domnului încă băsu mai sosit? Câtă de răbdător poți să fie El!”

„Du-te, du-te din ochii mei!”

Părintele Mihail se depărta oftând. Poporul l'ar fost împrejurat, câtă nu putea străbate. Voiau să-lă petrecă așa până acasă. Dar elă îi opri. „Fii mei,” le ține, „rugati-vă pentru șermanul păcătos!” (Va urma.)

Bibliografie

Testamentul și Literale fundamentale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blăși 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. în Blăși. Se află de vânzare la Administrația „Unirii”. Prețul 10 cr., cu portă postală 15 cr.

Economie.

Carbolineul ca mijloc contra putrejunii. Vasile de lemn, mai ales acelea, cari au să stea mult timp cu apă ori în umezela, precum sunt: trócele, canaluri și scocuri de lemn și alte vase, se pot scuti de putrejune, dacă se ung cu carbolineu. Fiindcă carbolineul are un miros tare, e bine, ca vasele, după ce s'au uns, timp cam de o lună să nu se folosescă, ci să fie espuse la uscat, dar unde umbra vântului, ca astfel să-și părăiască mirosul.

Spre a scuti arborii tineri contra iepurilor, cari îi rod, mai consult este a învăli trunchiul arborelui cu trestie ori cu spini. Se recomandă și anumite unsori, acestea însă parte sunt stricaciose arborelui, parte se uscă curând și prin urmare trebuie repetate des, ceea ce recere timp și bani.

Esportul de bucate în Septembrie a. c. a fost: a) de grâu 527,865 (757,580) m. m., b) de secară 232,194 (298,928) m. m., c) de orz 481,208 (524,909) m. m., d) de ovăși 229,900 (173,999) m. m., e) de cucuruz 138,012 (103,373) m. m., f) de făină 493,541 (402,323) m. m. Numerii din parentese arată cantitatea de bucate esportată în aceeași lună din anul trecut.

Esportul de rimători spre Germania în cele 8 luni dintâi ale anului curent a crescut față cu cel din anul trecut. Causa acestei creșteri este reducerea tarifei germane dela 6 la 5 marce pentru rimătorii de proveniență austro-ungară. Suma rimătorilor esportați în cele 8 luni este de 474,766 capete, așa dară cu 20,584 capete mai mulți decât în cele 8 luni dintâi ale anului trecut, când s'au esportat numai 454,182 capete.

Circulațiunea vinului de Champagne. Foca franceză „Económiste française” ne dă următoarele date interesante despre circulațiunea vinului de Champagne. Anume: în 1844 valoarea acestui vin delicat a fost de 6.635,000 frs., în 1868 de 16 milioane frs., era în cești trei ani din urmă (1889—1891) de 23—25 milioane frs. În Franța s'a consumat în 1884 cam 2.550,000 de butelii vin de Champagne, era în 1892 cam 4.558,000 butelii. Esportul acestui vin dela 1884—1891 s'a ridicat dela 4.380,000 la 19.685,000 fr. Sili; în 1890 esportul a ajuns la 22

milione butelii. Foca vorbește numai despre vinul esportat din Franța. Dacă vom considera însă, cât vin se fabrică în alte țări și se vinde sub firma celui de Champagne, atunci valoarea vinului consumat sub firma de Champagne — fără esagerare — o putem considera la mai multe sute de milioane.

Smintina se poate estrage mai multă din lapte, dacă îndată după ce s'a muls, se pune într'un vas, unde să rămână nemișcat; căci este lucru constatată, că dacă se mișcă laptele, nu lasă atata smintina, câtă lasă nemișcat.

Revista comercială a săptămănei.

Frigul de Marți a început a scăde. Viforul cumplit, care a cercetat în săptămăna trecută mai multe părți ale țerei, a cauzat daune considerabile și a întrerupt în mai multe părți comunicațiunea, care însă acum erăși este restabilită.

Tirgul de bucate din Budapesta în decursul săptămănei din urmă a urmat o direcțiune mai solidă. Cantitățile de cereale transportate în capitală nu au fost așa mari ca în săptămănele precedente, dară au fost mai cerate, din care causă și prețurile peste tot s'au urcat. Grâu curat a sosit abia la 8000 tone, ce nici pre departe nu a fost de ajuns spre acoperirea lipselor locale, din această causă s'a vîndut mult grâu și de prin depozite. Pentru mori încă s'au cumpărat cantități considerabile. Circulațiunea săptămănală face cam 140.000 miji metr. S'a plătit pentru mija m. fl. 8.60—9.10. Secară a fost puțină, s'a cumpărat numai din partea consumenților, nu însă și pentru depozite și pentru esport. S'a vîndut mija m. cu fl. 6.20—6.45, după calitate. Circulațiunea săptămănală a fost de 6000 miji m. Ovăși în cantități mai mici s'a cumpărat și pentru esport, din care causă prețul i-s'a urcat cu ceva. A trecut cam 4000 miji m., s'a plătit mija m. cu fl. 5.40—5.90. Cucuruz a trecut puțin și s'a plătit mija m. cu fl. 4.75—4.78.

Tirgul de rimători dela Steiubruch a început să fie mai favorabil urcându-se puțin prețurile rimătorilor. S'a plătit pentru rimători ungurești ulei grei de 320—380 kg. 44 $\frac{1}{2}$ —45 $\frac{1}{2}$ cr., bătări mai grei de 300 kg. 42—43 $\frac{1}{2}$ cr., mărfa țerănescă 41 $\frac{1}{2}$ —43 $\frac{1}{2}$ cr., sêrbescă 38—42 cr. la kg. curat.

Prețul mărfurilor.

Piața din Blăși: Grâu, hectolit. fl. 4— până 5.— grâu mestecat fl. 3.— până 3.90, secară fl. 3.50 până —, ovăși fl. 3.50 până fl. —, cucuruz fl. 2.50 până fl. 3.75, alac fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.40 până fl. 1.75, — sementă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 3.25 până fl. —, — carnea de vită chilo 44 până — cr., carnea de vișel — până — cr., carnea de porc 44 până — cr., carnea de berbec 26 până — cr., — 7 ouă cu 20 până — cr.

Posta Redacțiunii. *Correspondenții „de lângă Murăși” alți „Gazetăi”.* Dorind din inimă a înmulți „Colecția crucerului” și declarăm, că vom supune totă cauza părintelui Macavei un „juriu de arbitri” ales de dta și de noi, dacă dta pre lângă descoperirea numelui, — ca să scim, cu cine avem de a face, — veș depune mai întâi suma de 50 fl. la redacțiunea noastră și totă odată veș declară, că te veș supune judecării arbitrilor în casă, când aceștia s'ar pronunță, că Mitropolitul Vancea a purces după principiile dreptății și ecuității în cauza părintelui Macavei, și astfel te veș învoi, ca suma de 50 fl. să o transpunem la „Colecția crucerului”. Propunerea această o facem, pentru că avem ocupații cu multă mai momentose, decât să ne dăm cu dta la polemii diaristice. În privința numelui vom păstra discrețiunea cuvenită. Așteptăm răspuns în timp de 10 zile dela datul foil.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 565—1892.

(29) 1—1

Concurs.

Devenind vacant prin mörte postulu de învățtor dela șola „Reuniunii grănițeresci” din Voila (cu 2 învățtori și o învățtoră) comitatul Făgărașului, cu un salariu anual de 300 fl. v. a., apoi cuarțiu și lemne de foc, prin acesta cu terminul de 25 Decembre st. n. a. c. se escrie concurs.

Reflectantele au să-și trimită petitiunile instruate cu documentele prescise de lege la:

Comitetul administratorii de fondul și școlile de reuniune a foștilor grănițeri din regimentul român I.

Sibiu în 12 Decembre 1892.

Impăra fundată în an. 1858.

FRANCISCU WALSER

Liferanți de curte alu Alteței Sale Imp. și reg. Archiducele Iosiff.

proprietariu primei fabrici ungare de mașine și requisite de pompieri, turnătorii de clopote și metală

Budapesta, VII, strada Rottenbiller. Nr. 66

recomandă atențiunei preanoraților domni preoti

FURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 49—52

Preliminare de spese și Preț-contracturi se trimită la cerere gratuită și franco.

Distinsu în anul 1856 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru esceleant, progresu și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.

în care se fabrică atât grupuri cât și clopote singuratic: cu scaune de fier patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare. Fabrica a liferat dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metală, înr'alte și celu dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătoare scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscintă pre Veneratulă Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iaș asupra-mi gatirea de iconostase, amvone, altare și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de mäsari și de sculptor, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate sarvesc cu placera.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, si tóte mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratulă Cleru mă va împărtăși ocașional-minte de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna într'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bun, care mi-lam câștigat până acum.

Pria tarifulu de zome dispărându departările, pria această capacitatea de concurență mi-sa mărită.

Rogându-mă pentru prețuite comande sum

Gradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuis. biseric.

(5) 22—26